

А.А.Кручко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

*Науковий керівник: канд.філол.наук,
доцент Свченко Віра Володимирівна*

Структура та функціонування комплексів з безособовими формами дієслова в англійській мові XVI століття

У статті розглянуто тлумачення відповідно природи предикативних конструкцій з безособовими формами дієслова в межах синтаксичної теорії англійської мови. Встановлено походження та функціонування СВП в англійській мові XVI століття.

Ключові слова: структури вторинної предикації , ‘accusativus cum infinitivo’ , предикативний зв’язок, ранньомодерноанглійська мова.

В статье рассмотрены толкование природы предикативных конструкций с безличными формами глагола в пределах синтаксической теории английского языка. Установлено происхождение и функционирования СВП в английском языке XVI веке .

Ключевые слова : структуры вторичной предикации , ‘accusativus cum infinitivo’ , предикативная связь , ранньомодерноанглійська мова .

Summary: The article deals with the meaning of nature predicative designs with non – finite forms of the verb within syntactic theory in English. Found origin and operation of AMS in English XVI century.

Key words: predicative construction, ‘accusativus cum infinitivo’, predictive relations, Early Modern English.

В англістиці проведено ряд досліджень в яких комплексно розглядалися граматична сутність та функціонування структур вторинної предикації (О.І. Бродович, З.В.Сулимовська, Г.Т. Ісаєва). Невід’ємним елементом синтаксису сучасної англійської мови є система неособово - дієслівних структур: інфінітивних, герундіальних , дієприкметникових, яка на протязі

формування історії англійської мови зазнавала постійних змін і реструктуризації [1: 3]. СВП вивчали у межах простого речення як предикативні словосполучення (Л.С.Бархударов, Е.Я. Мороховська, Г.Г. Почепцов), як предикативні комплекси (Н.О. Корнесва, Д.А.Штелінг). Аналіз розвитку та виникнення граматичних одиниць належать до фундаментальних напрямів історико-граматичних досліджень сучасних та давніх мов. Сучасна синтаксична наука вирізняється лінгвістичними дослідженнями не лише речення як цілісного утворення, але й окремих синтаксичних одиниць [2: 1]. Кожну синтаксичну одиницю визначають як певну категорію, що має свою структуру та значення, пов'язану з набором інших граматичних категорій, які входять у синтаксичну підсистему даної мови [4: 9]. Основним завданням таких досліджень являється вивчення синтаксичних одиниць з позицій аналізу їхньої форми, змісту та функціонування. Незважаючи на достатні успіхи у дослідженні синтаксичних конструкцій, актуальним залишається розгляд аспектів функціонування та структури предикативних конструкцій 16 століття. Мета даної статті полягає в описі особливостей структур вторинної предикації шляхом розкриття їх основних структурних, функціональних, комунікативно - прагматичних особливостей у мові новоанглійського періоду. Вивчення розвитку структури і історії конструкції в англійській мові підштовхнуло лінгвістів до створення терміна, який би найвлучніше передавав сенс цього синтаксичного явища.

Саме історія вивчення *неособоводієслівних речень* (цей термін ввів О.С. Мельничук) включає деякі питання, пов'язані зі статусом, класифікацією та функціональними характеристиками цих речень в історії розвитку англійської мови, що залишаються недостатньо висвітленими. Наслідуючи авторів "The Comprehensive grammar of the English Language" [5] і в ході останніх досліджень структури і синтаксичного статусу неособоводієслівних підрядних речень у рамках теорії принципів, параметрів і програми мінімалізму Н. Хомського, у дослідженні використовуємо термін "абсолютні підрядні речення" ("absolute clauses") [4:

4]. Вторинно-предикативні структури мають різне граматичне оформлення але характеризуються спільною рисою, як неузгодженість суб'єктно-предикатних відношень у їхній поверхневій структурі [3: 5]. У ранньоніовоанглійській мові абсолютні підрядні речення, що додають невимушеності та своєрідності складним синтаксичним утворенням, стають невід'ємною складовою синтаксису [4: 5].

Початок ранньоніовоанглійського періоду характеризується значним індивідуальним варіюванням у функціонуванні предикативних конструкцій з безособовими формами дієслова. У досліджуваних творах Б. Джонсона «*Volpone or Fox*», «*Bartholomew Fair*» та К. Марло «*DR.Faustus*» зустрічаються інфінітивні конструкції – 64,51% (189 випадків); дієприкметникові конструкції – 41,36% (122 випадків). У 16 столітті після дієслова примусу «*to make*»

в звороті з інфінітивом спостерігається як відсутність так і вживання частки «*to*»:

- *Now luck God send us, and a little wit will serve to make our play hit* [7: 5].
- Nor made he his play for jests stolen from each table* [7: 5].
- *But makes jests to fit his fable* [7: 5].

У творах Б. Джонсона та К. Марло найчастіше абсолютний інфінітивний комплекс, який традиційно номінується як *accusativus cum infinitive*, вживається після дієслів дозволу:

- *Sweet Win ,let me kiss it* [8: 120].
- *I dare not let him walk alone* [8: 135].
- *Let me see the cap* [9: 32].
- *Whose shadows made all Europe honor him* [9: 7].

Accusativus cum infinitive часто зустрічається після дієслів перцепції, побажання та які позначають розумову діяльність:

- To see the longed-for sun peep throught the horns of the celestial ram* [7: 6].
- *I feel thy words to comfort my distressed soul* [9: 130].

Об'єктний інфінітивний комплекс вживається після дієслів, що виражають бажання, намір та почуття, після цих дієслів інфінітив у об'єктному інфінітивному комплексі живається з часткою «ТО»:

- Your worship is a a precious ass! I *desire* your worship *to make* haste, sir [7: 19].

Під час дослідження зустрічалася відсутність цієї частки, тому в цьому випадку інфінітивний зворот виражався через структуру 'accusativus cum infinitivo':

- What says he ? He thanks you and *desire* you *see* him often. Bring him near ; where is he? I long to feel his hand [7: 12].

Під час аналізу драматичних творів, крім інфінітивних конструкцій, зустрічалися також абсолютні дієприкметникові структури:

- Thou *being the best* of things and far transcending all style of joy, in children, parents, friends or any waking dream on earth [7: 6].

Досить цікавим фактом є те, що The- For- Infinitive construction у матеріалі, який досліджується зустрічається досить рідко:

- For God , I 'd give half the Fair, an twere mine, *for him to save* his longing [8: 162].
- Pope Julius swore to princely Sigismond, *for him and the succeeding popes of Rome to hold* the emperors their lawful lords [9: 55].

Таким чином, проаналізувавши матеріал дослідження, можна зробити висновок: в ранньоновоанглійський період відбувається певна зміна у функціонування та структурі конструкції. Зустрічається варіативність вживання частинки « to » після дієслів, які виражають примус, розумову діяльність. Герундіальні конструкції вживаються дуже рідко, але в основному у функції предикатива. Комплексне вивчення функціональних, семантичних і структурних характеристик конструкцій сприятиме подальшій розробці проблем історичного синтаксису англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бродович О.І «Структуры со вторично-предикативной связью между элементами в английском языке» : Дис.канд. філол. наук: 1972р/ Ленинградский гос.институт им.А.А.Жданова–Л.,1972.
2. Криворучко Т.В. «Структурно-семантичні особливості конструкції Accusative and infinitive »: Вісник Житомирського Державного Університету імені Івана Франка. – 2012.
3. Карамишева І.Д «Структурні та функціональні особливості вторинної предикації в сучасній англійській мові »: автореф.дис.канд. філол. наук: К.- 2006 р.
4. Семененко Г. М. Абсолютна дієприкметникова конструкція у функції обставини причини в англійській мові / Г. М. Семененко // Південний архів. Філологічні науки : [зб. наук. праць] / [гол. ред. О. В. Мішуков]. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. – Вип. XXV – С. 71–76.
5. Gildersleeve B. L. Gildersleeve's Latin grammar / B. L. Gildersleeve, G. Lodge. – 3d ed., rev. and enl. – London : Macmillan, 1903. – 546 p
6. Quirk R. A Comprehensive Grammar of the English Language / [R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech, J. Svartvik]. – London : Longman, 1985. – 1780 p.
7. Ben Jonson “Two Comedies: “Volpone or the Fox”- Moscow Higher School 1978
8. Ben Jonson “Bartholomew Fair”- Moscow Higher School 1978
9. Christopher Marlowe “Dr.Faustus”- The Odyssey Press. INC .New York 1966